

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

■ Беларускае радыё: 90 гадоў у эфіры

15 лістапада 1925 года адбылося ўрачыстае адкрыццё шырокавяшчальнай радыётэлефоннай станцыі. Упершыню ў эфіры прагучалі заветныя словы: «Гаворыць Мінск!...». Быў наладжаны серыйны выраб радыёпрыёмнікаў, але транслявацца перадачы маглі толькі ў радыусе 300 вёрстаў і гучалі толькі 30 хвілін на суткі. Так гісторыя пачыналася... А сёлета Беларускае радыё адзначае ўжо сваё 90-годдзе. Цяпер гэта сучасная высокатэхналагічная структура, якая ўключае ў сябе 2 агульнанацыянальныя каналы (Першы нацыянальны канал Беларускага радыё і радыё «Культура») і 3 радыёстанцыі («Сталіца», «Радыус-FM», міжнароднае радыё «Беларусь»). Напярэдадні юбілею мы сустрэліся з журналістамі, якія працуюць на радыё, і папрасілі іх падзяліцца сваімі ўспамінамі і разважанымі пра эфірныя будні, урокі прафесіі, а таксама пагаварылі пра мінулае і сучаснасць у гісторыі Беларускага радыё.

Алена ДАВІДОВІЧ, намеснік галоўнага дырэктара — дырэктар дырэкцыі інфармацыйнага і грамадска-палітычнага вяртання Першага нацыянальнага канала Беларускага радыё:

Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ, галоўны дырэктар міжнароднага радыё «Беларусь», радыёвядучы:

— У маё жыццё радыё прыйшло вельмі рана. У дзяцінстве ў нас дома была чорная «талерка», якую любіла слухаць мая бабуля. Радыё ў нас не выключалася. І сам я слухаў казкі па радыё і нават, калі гуляў, браў кніжку і казаў: «Добры дзень, я вам зараз прачытаю казку». Але ніколі не думаў, што буду працаваць на радыё. Аднак так атрымалася, што на працу ў полацкую газету «Хімік» мяне не ўзялі, але запрасілі на вытворчае аб'яднанне «Палімір», і там была пасада «Рэдактар заводскага радыё». З таго часу я перадам мікрафонам. Ужо тады, пазнаёміўшыся з радыёнай працай, прапанаваў свае паслугі Беларускаму радыё. А калі вызвалілася месца ўласнага карэспандэнта, то з 2 сакавіка 1981 года стаў працаваць на гэтай пасадзе на Беларускаму радыё, і гэта доўжылася амаль 16 гадоў. Кожны дзень я павінен быў перадаваць сюды, на Чырвоную 4, тэкставую інфармацыю, рабіць рэпартажы... А з пераездам у Мінск, ужо працуючы ў часопісе «Вожык», я працягваў прыходзіць на радыё. Адноўчы мяне, як пісьменніка, запрасіла на інтэрв'ю Галіна Шаблінская. І вось я зайшоў у студию і думаю: «Няўжо ніколі больш не сяду

да мікрафона?». Таму, атрымаўшы ў 2002 годзе прапанову зноў працаваць тут, амаль што не раздумваючы, згадзіўся. Праз нейкі час мне прапанавалі ўзначаліць замежную рэдакцыю. За мяжой Беларускае радыё ў той час вяшчала 4 гадзіны на 4 мовах. Для параўнання — сёння ў нас 8 моў і вяшчаем круглыя суткі. Апынуўшыся на пасадзе кіраўніка, я ні ў якім разе не хацеў пакідаць журналісцкую працу. Заўсёды трэба паказаць прыклад самому... Для мяне прыходзіць на радыё — гэта радасць.

«МІКРАФОН МОЖНА ПАРАЎНАЦЬ З РЭНТГЕНАМ»

— Алена Анатольеўна, 90-годдзе — гэта значная падзея. З чым калектыў падышоў да такога рубяжа?

— Калі каротка казаць, то Беларускае радыё сёння — гэта сучаснае радыё з багатымі традыцыямі. Як і раней, яно пазіцыянуе сябе як радыё для ўсіх і для кожнага. Слоган Першага нацыянальнага — «Будзем разам!». Яго мы выбралі свядома, і ён акрэслівае нашу мэту: заўсёды быць цікавым для слухача, разам з ім абмяркоўваць важнае, актуальнае і разам з карысцю праводзіць час.

Да 90-гадовага юбілею ў эфіры Першага нацыянальнага канала распачаты праект «Радыёлетаніс краіны», у якім мы звяртаемся да нашай багатай фанатэкі, архіўных запісаў, дзе можна пачуць галасы людзей розных часоў, успамінаем тых, хто працаваў у нас раней, расказваем і пра сённяшняе сучаснае радыё. Зразумела, разам з краінай Беларускае радыё расло, мянялася, мадэрнізавалася. Момантам адліку сучаснага радыё можна лічыць 90-я гады мінулага стагоддзя. Гэта новы час, новыя магчымасці.

— Як змянілася радыё са з'яўленнем новых тэхналогій?

— Мне здаецца, працаваць стала не толькі зручней, але, галоўнае, цікавей. Сучаснае радыё больш апе-

ратыванае, мабільнае, інтэрактыўнае. Інфармацыю перадаём у рэжыме «тут і цяпер», большасць перадач — гэта жывы эфір. Я яшчэ застала той час, калі існаваў так званы плёнчаны мантаж, калі мы пісалі ўсё на вялікія магнітафоны з бабінамі, манціравалі плёнку з дапамогай нажніц і клею. А цяпер усё робіцца хутка на камп'ютары. Дзякуючы сучасным тэхналогіям журналіст можа аператыўна перадаць свой рэпартаж з любога

месца падзей адразу ў эфір. Дарэчы, у 2006 годзе ў ДOME радыё завершана мадэрнізацыя ўсіх студый і адбыўся поўны пераход на лічбавое вяшчанне. І сёння, напрыклад, Першы нацыянальны канал можна пачуць не толькі праз традыцыйныя крыніцы — па правадной сетцы, на доўгіх і ультракароткіх хвалях, у FM-дыяпазоне, але і ў рэжыме рэальнага часу ў інтэрнэце і ў лічбавым стандартзе DVB-T, прычым мы вяшчаем кругласутачна.

— Што сёння неабходна, каб заставацца цікавым для слухачоў?

— У нас з'явіліся вяшчальныя сезоны. Кожны год у верасні мы абнаўляем сетку вяшчання на траціну. Ёсць праграмы, якія сталі ўжо візітнай карткай Першага нацыянальнага, як, напрыклад, «Радыёфакт», дзе мы даём слухачу порцыю карыснай інфармацыі на пачатку дня, анансуем важныя падзеі, аналізуем актуальныя праблемы і сустрэмаемся з кампетэнтнымі суразмоўцамі. На працягу дня «Навіны» на канале абнаўляюцца штогадзінна. Увечары падводзім вынікі інфармацыйнага дня. У сетцы вяшчання Першага канала, як галоўнага інфармацыйнага і грамадска-палітычнага радыёканала Беларускага, знаходзіць адлюстраванне міжнародная, дзелавая, спартыўная, культурная

Уладзімір ТРАПНЯНОК, загадчык аддзела навін культуры дырэкцыі канала «Культура» Беларускага радыё:

— Я пачаў працаваць на радыё «Культура» ў 2003 годзе. Тады каналу споўнілася крыху больш за год. Я быў сведкам таго, як тут з'яўляліся новыя праекты, фарміравалася сетка праграм. Ведаю, што многія перадачы ўзніклі пасля нашых творчых нарад. Цяпер «Культура» гучыць суткі ў эфіры і прапаноўвае слухачам самыя разнастайныя праграмы: культуралагічныя перадачы, чытанні беларускай і замежнай літаратуры, радыёспектаклі для дзядзькі і дарослых, оперы, трансляцыі найлепшых канцэртаў Беларусі і Еўропы, навіны культуры і іншае — усё для духоўнага ўзбагачэння нашага слухача.

Мой педагог Уладзімір Рагаўцоў раіў: «Дай сабе ўстаноўку: я іду на эфір, быццам на свята!». Аднак варта памятаць, што ў эфіры мы нясе́м адказнасць за тых, хто нас слухае. Толькі людзі, якія разумеюць, што радыё для іх — гэта жыццё, тут застаюцца. Бо ў нас працуюць тыя, хто любіць канал «Культура», змест таго, што выпускаецца ў эфір.

Ала РЫЖЭВІЧ, загадчыца аддзела інфармацыйных праграм радыё «Сталіца»:

— Мая гісторыя на радыё пачалася 1 сакавіка 1993 года. 70-годдзе Беларускага радыё я сустрэла тут і ўжо тады разумела, што гэта вельмі магутная структура. У маім жыцці з радыё звязаны амаль усе значныя падзеі: і асабістыя, і прафесійныя. Менавіта на радыё я некалі сустрэла будучага мужа (рабіла з ім інтэрв'ю ў такі ж асенні дзень 1995 года). І вось мы ўжо 20 гадоў разам, маем двух сыноў. І, магчыма, гэта самы вялікі падарунак «ад радыё» мне. Галоўны ўрок, які спасцігла на працы, — важна быць праўдзівым і шчырым, бо радыё мае спецыфіку: калі журналіст нешта кажа і гэта не супадае з тым, у што ён верыць і аб чым думае, то слухач усё адчувае. Мікрафон здольны раскрываць сутнасць чалавечага характару. Апошнім часам жыццё прымушае нас засяроджваць увагу на нейкіх сваіх асабістых праблемах, і ўсё радзей мы знаходзім магчымасць сустрэцца з кімсьці, паразмаўляць па душах. Радыё якраз дае шанц знайсці разумнага суразмоўцу.

інфармацыя, прысутнічае музычная, сацыяльная тэматыка, літаратурна-мастацкае вяшчанне. Радыё заўважэ пра сябе не толькі ў эфіры, але і па-за яго межамі. З 2003 года мы сталі актыўна праводзіць прама-акцыі, дабрачынныя мерапрыемствы. Новыя тэхнічныя магчымасці дазволілі выкарыстоўваць і новыя формы работы, пашыраць жанры рыдыёжурналістыкі. Радыёмасты з тэлерадыёкампаніямі розных краін сталі рэгулярнымі і шматпланавымі. Напрыклад, у рамках святкавання 70-годдзя Вялікай Перамогі мы правялі серыю радыёмастоў з гарадамі-героямі.

— Якія творчыя якасці патрэбны сёння маладому журналісту, калі ён хоча працаваць на радыё?

— Калі мне даводзіцца сустракацца з журналістамі-пачаткоўцамі або студэнтамі, якія прыходзяць да нас на практыку, то я перш-наперш для іх адзначаю, што мікра-

фон можна параўнаць з рэнтгенам. Таму што ён наскрозь «бачыць» чалавека, які сядзіць перад ім — і вядучага, і карэспандэнта, і госьця. Радыёжурналісту трэба быць адказным за кожнае сваё слова ў эфіры. І памятаць, што гэтыя словы павінны не проста прагучаць. Важна, каб яно было пачута слухачом і атрымала ў яго водгук. Скажам, пачуць, адгукнуцца, быць сам-насам са сваім слухачом — мне здаецца, у гэтым нейкая сакральная сутнасць радыё. Мы існуем для слухачоў, працуем для іх і разам з імі ствараем Беларускае радыё. Таму зычу сваім калегам творчага ўздыму, крэатыўу і моцнага здароўя. Няхай пашыраецца кола нашых слухачоў і няхай нашы словы заўсёды адгукаюцца ў іх сэрцах. А самому Беларускаму радыё жадаю быць заўсёды маладым і любімым!

(Усе матэрыялы па гэтай тэме глядзіце на сайце zviazda.by)

Алена ДРАПКО. drapko@zviazda.by